

№16 Н. Кайназаров атындагы орто мектеби

Тарбиялык сааттын иштелмеси

Тема: Жоомарттык эр адамдын иши.

4- класс

Мугалим: Худайбердиева Э

Мөөнөтү: 14. 10.2022- жыл

Сабактын темасы: Жоомарттык эр адамдын иши .

Мөөнөтү. 14. 10. 2022-жыл

классы: 4

Сабактын максаты:

1. Жоомарттык деген создун мааниси жонундо тушунук алат.
2. Адамдагы жакшы, жаман сапаттарды айырмалоого конугот.
3. Адептуулукко ыймандуулукка, курмандык кылууга, татыктуу жашоого умтулууга тарбияланат.

Сабактын жабдылышы:

Макал- лакап,накыл создор жазылган плакат.

Сабактын журушу:

1.Уюштуруу:

Сабактын темасы, максаты менен тааныштыруу.

2.Киришуу учун суроолор:

Адамдагы жакшы сапаттарды айтып бергиле

Жоомарттык деген создун кандай тушуносунор?

4. Мугалимдин созу:

Жоомарттык эмне экенин тушунуу учун томонку жомокту угалы.

Илгери,илгери бир кандын уч вазири бар экен . Бир куну вазирлерин сынамак учун кан:

Вазирлерим , менин силерге бере турган суроом бар, кандай адам жоомарт болот? Малдуу.бай адам жоомарт болобу? Силер мага айтып бергилечи,- деген экен.

Дунуйосу коп болбосо, малы жок болсо, эч кандай адам жоомарт боло албайт. Малдуу жоомарт болот . колунда жок болсо кандай мыкты адам болсо дагы мен жоомарт болом деп аракет кылганы менен боло албайт , - дешет.

Андан коп кундор откондон кийин кан жаман кийим кийип кайырчы болуп, вазирлерин сынап коройун деп, бир куну тундо бир вазиринин уйуно келет .

Уйуно кирип барганда эле вазири кабагын буркоп:

Эмне кылып жүросун, кет деп кыйкырат. Кайырчы болгон кан босогодо ыйлап туруп :

Тамагым жок, батамды берейин,- дегенде вазири ичкен тамактын калдыгы калган экен ошону берет да :

-Кеткин,- деп жиберет. Андан кан чыккандан кийин , дагы бир вазиринин уйуно барып,кайырчы болуп тамак сурайт. Ал вазир дагы :

Кеткин,-деп тилдеп, кургап калган нандын калдыктарын берет . Аны менен журуп олтуруп , кан дагы бир уйго келсе ,ал уйдо бир кемпир бойго жеткен баласы эки олтуруптур .

- Эмне кылып жүргон кишисин? Деп сураганда, кан айтат :
- -Мен кайырчымын, кайыр тилеп жүромун . Силердикине жатайын деп келдим , -дегенде жигит эшикке жүгуруп чыгып :
- Кайырчы аке, кетпениз. Биздин уйго жатыңыз! -дейт.Анан жигит энесине:
- Бүгүн алып келген койлорубуздан бироону союп, кайырчыны конок кылалы , - дегенде энеси макул болот.
- Кайырчыга келип:
- Сизди сыйлап бир койубузду союп берели дедик эле , сиз ыраазылыгыңызды бериниз , -дегенде кайырчы болгон кан :
- Койду кайдан алдынар ,коюнар коппу? -деп сураганда жигит:
- Мен бир байдын малын багып жүрүп, бир жылдык акым үчүн беш кой алдым эле,-дейт.Анда кайырчы кан:
- Мен койдун жүрогун гана жечүү элем. Бир кой сойсон ,бир койдун жүрогуно мен тойбойм ,Этин жебейм дейт. Анда жигит эшикке жүгуруп чыгып энесине:
- Эне кайырчы жүрок гана жейм дейт.Бир койдун жүрогуно тойбойм дейт. Кайырчыга беш койубузду тен союп, жүрогун берели. Кайырчы бечара тойсун. Этин озубуз жеп , сатарбыз дегенде энеси макул болот. Жигит беш коюн тен соет . Беш коюнун беш жүрогун тен салып кайырчы ыраазы болсун деп бышырып берет . Кайырчы бир гана жүрогун жеп :
- Мен озум жүроктү бул жерге олтуруп жалгыз жеп алганым болбойт, балдарым ач, балдарым менен бирге олтуруп жейин, - деп калган торт жүрогун уйуно алып кетмекчи болот.
- Анда жигит:
- мейлиниз ыраазы болсонуз болду,- дейт.

Кан тун боюнча башка кишилерге корунбостон озунун кандык ордуна барып, жигиттин берген торт журугун вазирлердин берген нандынкургаган калдыктарын жана башка артып калган тамактарын алып барып кан отурган жериндеги сандыгына салып коет.

Бир нече кундон кийин, кан эки эки вазирин чакыртып алып, кой союп журугун берген жигитти да чакыртат.

Кан вазирлерден:

Марттык эмнеде , дунуйодобу же адамдын озунун соогундо буткон марттык болобу ?- деп сураганда вазирлери:

Марттык дуйнодо болот . Кимдин дуйносу коп болсо , ошол март болот,- дейт.

Силердин дунуйонор барбы же жокпу?- деген кандын суроосуна вазирлери:

Биздин дунуйобуз озубузго жетиштуу. Дунуйобуз арбын,-дейт.

Вазирлерине Кан ачуусу келип:

-Палан убактыларда кайырчы болуп , силердин уйунордо барган менболчумун, кана силердин марттыгынар ,дуйнонор коп болсо, тамактын калдыктарын, сындырылган нандын кукумдорун берет беленер,-деп аларга баягы каткан куткан нанды корсотот.

Мына март деп , мен уйуно барганда малай болуп журуп алып келген беш коюн союп, журугун бышырып берген Жигитти айт,- деп Кан эки вазирин ордунан тушурот:

Марттык малда эмес,ал адамдын соогуну буткон дилинде болот!

Ошентип кан малай жургон жигитти вазир кылып алат.

Бышыктоо: Жыйынтыктоо.

Жоомарт деп кандай адам аталат экен? Окуучулар менен талкуу жүргүзөбүз.

Эми балдар , жоомарттык жонундогу макалдарды айтабыз.

Жоомарттык жана жардамда акан суудай бол .

Боорукрдик жана мээримдуулукто жадырап тийген кундой бол.

Жок менен жоомарттын уйун сыртынан ажыратууга болот .

Жоомарттык- жакшы муноз болгону ошончолук, адамдын жаман муноздорун жабат.

Жоомарттык кылып жолашууга барбаганда жакшы , бирок душман кол салса , тепсендиде калбаган жакшы.

Мугалим: Худайбердиева Э

№16 Н. Кайназаров атындагы орто мектеби

Тарбиялык сааттын иштелмеси

Тема: Ооматтуу Ошум сыймыгым.

4 – класс

Мугалим: Худайбердиева Э

Мөөнөтү: 24.02.2023- жыл

Сабактын максаты:

Окуучулар оз шаары жонундо коптогон тарыхыймаалыматтарды алышат. Шо шаарынын символу болуп эсептелген Сулайман- тоосу , Ак- буура дарыясы тууралуу билгендерин айтышат. Оштун байыркы шаар экендигине жана анын ыйыктыгына ынанышат.

Сабактын жадыбалы: суроттор иллюстрациялар.

Сабактын журушу: топтор менен иштоо.

- 1. Уюштуруу:**
- 2. Табиялык сааттын темасын жана максатын окуучуларга тушундуруу.**
- 3. ОкуучуларОш жонундогу ырды ырдоо менен сабак башталат.**
- 4. Мугалимдин шаарыбыздын символдору деген суроосуна окуучулар жооп беришет. Сулайман-тоо, Ак- буура. Бул символдор балдар, табигый символдор. Ар бир эле шаардын символдору**

табигый боло бербейт. Мисалы: Париж шаарынын символу Эйфель мунарасы, бирок бул мунара Эйфель деген инженердин проектиси боюнча адамдар тарабынан курулган . Ал эми Сулайман- тоо менен Ак- буураны дагы адамдар жасаганбы?

Келгиле эми балдар тарыхый маалыматтарга конул буралы .

Ош шаары борбордук Азиядагы эн байыркы шаарлардын бири. Окумуштуулар далилдегендей биздин эрага чейинки тортунчу- жетинчи кылымдардан баштап Кыргызстандын туштугундо жер иштеткен жана мал баккан сак уруулары жашашкан. Тогузунчу – онунчу кылымдын аягында Ош шаарлардын ичинде корунуктуу орундарды ээлей баштады Фергананын жана чыгыш Туркстандын соода- сатык иштери ОШ аркылуу отуучу жибек жолу аркылуу жургузулуп жатты. Сулайман тоосу болсо соода каравандары учун багыт болуп кызмат кылган , алыстан эле корунуп, адамдар туура жолдо баратканына коздору жеткен.

Жаратылыштагы ар кандай озгочо нерсе адамдарды озуно тарткандай эле Сулайман тоосу дагы сыйына турган жерге айланган, анын

айланасындагы бардык нерсе суу аба, чан дагы ыйык нерсе болуп эсептелген.

Илгертен эле ыйык курбан айтты ошто откорсон, сыйынсан тоого чыгып намаз окусан, Меккеге барып келген менен барабарайтып келишет.

Ал эми Сулайман – тоодо деп аталып калгандын себеби жонундо да ар түрдүү уламыштар айтылат. Ошондой уламыштардын бири Азирэти Сулайман

Пайгамбар ушул тоодо отуруп падышалык кылгандеп айтылат. Ошондуктан Сулайман пайгамбардын тагы деп аталып калган дешет. Ал эми Ак-буура дарыясынын ошто жайланышы да кызык.

Бул дарыя шаарды так экиге болуп турат канчалаган сугат жерлер Ак-буура дарыясынын суусу менен сугарылып, элге кызмат кыла

Окуучулар эки топко болунушот:

1. Ак-буура.

2. Сулайман – тоо

Командаларга 5 тен суроо берилет. Бардык суроолорго туура жооп берген команда женет.

Суроолор:

1. Ош пайда болушу боюнча кандай шаар?

2. Эн байыркы шаарлардан кайсы шаарларды билесинер?
3. Оштун канча жылдык юбилейин белгилегенбиз?
4. Ош шаарында канча калк жашайт?
5. Ошко биз тараптан кире бергендеги эстелик кимге коюлган?